

Guidelines for Organizing Thai Language Learning: Concentrated Language Encountered

Katreeya Saengsai^{1*}

¹ Mahamakut Buddhist University, Isan Campus, Thailand

* Corresponding author. E-mail: ben_lowz@hotmail.com

ABSTRACT

This article aims to present a guideline for organizing Thai language learning: concentrated Language Encountered. The results of the study found that Concentrated Language Encountered development in a natural cognitive context, by developing the overall meaning of the language into the sub-components of the language, including consonants, vowels, spellings, and language principles, organizing steps in learning will provide reading. It is the starting point for developing language skills, to develop other skills such as listening, speaking, reading and writing in the form of related skills or in an integrated manner according to the principles of language teaching for communication. Learners use the linguistic context from reading as meaningful input and develop that input, through the learning process by using techniques for organizing learning activities in a communication style that emphasizes interaction. To give learners the opportunity to use language naturally, and become flexible until becoming proficient in using the language to the point of being able to apply it effectively.

Keywords: Learning Management, Thai Language, Concentrated Language Encountered

แนวทางการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย: การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

แคทรียา แสงใส^{1*}

¹ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: ben_lowz@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย: การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ผลการศึกษาพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาจะเน้นการพัฒนาภาษาในบริบทที่เป็นไปตามการรับรู้โดยธรรมชาติ โดยการพัฒนาความหมายโดยรวมของภาษาไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษา อันได้แก่ รูปพยางค์ สระ ตัวสะกด และหลักภาษา การจัดขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้จะจัดให้การอ่าน เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทักษะทางภาษา ไปสู่การพัฒนาทักษะอื่นๆ เช่น การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ในลักษณะทักษะสัมพันธ์หรือในลักษณะบูรณาการตามหลักการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ผู้เรียนจะใช้บริบททางภาษาจากการอ่านเป็นปัจจัยป้อนที่มีความหมายและพัฒนาปัจจัยป้อนนั้น ผ่านกระบวนการเรียนรู้ ด้วยการใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะสื่อสารซึ่งเน้นปฏิสัมพันธ์ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ และเกิดความคล่องตัวจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษา ถึงขั้นนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้, ภาษาไทย, การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

© 2023 JAE: Journal of Applied Education

บทนำ

ภาษาไทยมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนไทยในฐานะที่เป็นวัฒนธรรมประจำชาติและยังเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญ เป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างเอกภาพของชาติทำให้เกิดความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันตลอดจนเป็นเครื่องมือที่ใช้พัฒนาคนในชาติ เพราะการศึกษาเล่าเรียนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการถ่ายทอดความคิดศิลปวิทยาการล้วนต้องใช้ภาษาทั้งสิ้น ดังนั้น การกิจของการศึกษาประการหนึ่งก็คือการสอนภาษาไทยให้คนในชาติสามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและใช้ภาษาไทยเพื่อการพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง และสามารถสืบทอดมรดกทางภาษาซึ่งเป็นวัฒนธรรมของชาติ มีความชื่นชมที่จะใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องและมีเจตนาที่ดีต่อภาษาไทย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ดังนั้น การศึกษาวิชาภาษาไทยจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับคนในชาติของเรา ซึ่ง วรณีย์ โสมประยูร (2553) ได้สรุปความสำคัญของการสอนภาษาไทยไว้ตอนหนึ่งว่า มนุษย์ได้ใช้ทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียน เป็นเครื่องมือในการศึกษาความรู้ เพื่อประกอบอาชีพ พัฒนาบุคลิกภาพและสร้างเสริมคุณภาพชีวิตในด้านอื่นๆ เพราะคนเราได้รับความรู้ ความคิดต่างๆ จากการฟัง การอ่าน แล้วการเขียนบันทึกไว้เพื่อพูดหรือเขียนถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจอีกทอดหนึ่ง การเขียนของนักเรียนที่อ่อนภาษาจึงทำให้อ่อนวิชาอื่นๆ ด้วย

การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยมีเป้าหมายสำคัญอยู่ 3 ประการ คือ 1) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อให้ผู้เรียนใช้ภาษาไทยในการเรียนรู้ 3) เพื่อให้ผู้เรียนใช้ภาษาในการสร้างองค์ความรู้ ซึ่งการที่ผู้สอนจะ

สอนให้บรรลุเป้าหมายทั้ง 3 ประการนี้ ผู้สอนสามารถใช้กิจกรรมและสื่อประกอบการสอนที่หลากหลาย (สุวรรณ ียะกร, 2560)

การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา (Concentrated Language Encounters) เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ที่ตอบสนองต่อการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยอย่างมีคุณภาพ และเป็นที่ยอมรับว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดประสบการณ์ให้นักเรียนได้เรียนรู้ จากการอ่านเป็นจุดเริ่มต้น นักเรียนจะได้รับการพัฒนาทักษะทางภาษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาทักษะอื่นๆ ในลักษณะสัมพันธ์ทักษะ หรือบูรณาการตามหลักการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยผ่านสื่อการเรียนรู้ ซึ่งเน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นหลัก นักเรียนจะสามารถใช้ภาษาอย่างเป็นธรรมชาติและมีความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา จนเกิดความชำนาญถึงขั้นนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (จินตนา วงศ์อำไพ, 2551) ดังนั้น บทความนี้จะนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย: การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา สามารถช่วยครูได้แนวทางการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน นอกจากนี้ เพื่อยังสามารถใช้เพื่อพัฒนาวิธีการสอนใหม่ๆ ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

การจัดการเรียนรู้

1. ความหมายการจัดการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ให้ความหมายการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า *การจัดการเรียนรู้* เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายหลักสูตร ผู้สอนพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่างๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย ดังนี้

1) หลักการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ยึด

2) ประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตาม ธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมองเน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม

กระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็น สำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้ จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย

การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะ สำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งผู้สอนและผู้เรียน ควรมีบทบาท ดังนี้

1) บทบาทของผู้สอน

1.1) ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

1.2) กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะกระบวนการที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการ และความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1.3) ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและ พัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย

1.4) จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้

1.5) จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

1.6) ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน

1.7) วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

2) บทบาทของผู้เรียน

2.1) กำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง

2.2) เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อความรู้ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ

2.3) ลงมือปฏิบัติจริง สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ

2.4) มีปฏิสัมพันธ์ ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู

2.5) ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช (2542) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่มีระบบระเบียบ ครอบคลุมการดำเนินงานตั้งแต่การวางแผนการจัดการเรียนรู้จนถึงการประเมินผล

ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง, วชิรินทร์ เสถียรยานนท์ และ วชิณี เชาว์ดำรง (2545) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า หมายถึง การเตรียมการจัดการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบและเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาใดวิชาหนึ่งให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนด แผนการจัดการเรียนรู้มี 2 ระดับ ได้แก่ ระดับหน่วยการเรียนรู้ (Unit Plan) และระดับบทเรียน (Lesson Plan)

สมนึก ภัททิยธนี (2549) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า การเตรียมการสอน หมายถึง การทำโครงการสอนและแผนการสอน (หรือที่เรียกว่าแผนการจัดการเรียนรู้) ประจำบทเรียนควบคู่กันแต่ละ 1 บท โดยครูผู้สอนทำล่วงหน้าก่อนถึงการสอนบทนั้น จะช่วยให้ครูวางแผน และทำการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ การทำโครงการสอนถือเป็นเรื่องสำคัญของการวางแผนการเรียน การสอน และการสร้างแบบทดสอบ เปรียบได้กับพิมพ์เขียวของการสร้างอาคาร

วิลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2550) ได้ให้ความหมายของการกำหนดการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า แผนงานการจัดการเรียนรู้หรือโครงการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นจากหลักสูตรและคู่มือผู้สอน

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า แผนการสอนคือแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อการสอน การวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับเนื้อหาและ จุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

สุวิทย์ มูลคำ (2551) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ คือ แผนการเตรียมการ สอนหรือการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบและจัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ มากำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้โดยเริ่มจากการกำหนดวัตถุประสงค์จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านใด (สติปัญญา/เจตคติ/ทักษะ) จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิธีใด ใช้สื่อการสอนหรือแหล่งการเรียนรู้ใด และจะ ประเมินผลอย่างไร

ชนาธิป พรกุล (2551) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ ว่าเป็นแนวทางการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่เขียนไว้ล่วงหน้า ทำให้ผู้สอนมีความพร้อมและมั่นใจว่าจะสามารถสอนได้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ และดำเนินการสอนได้ราบรื่น

ทศนา แคมมณี (2551) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนไว้ว่า องค์ประกอบของการเรียนการสอนที่ได้รับการจัดไว้ให้มีความสัมพันธ์และส่งเสริมกันอย่างเป็นระเบียบ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ระบบการจัดการเรียนการสอนเป็นระบบย่อยของระบบการศึกษา และอาจจัดได้ในลักษณะที่เป็นระบบใหญ่คือเป็นระบบที่ครอบคลุมองค์ประกอบของการเรียนการสอนโดยส่วนรวม

สำลี รักสุทธี (2553) ได้สรุปความหมายของการจัดการเรียนรู้ คือแผนการหรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดวิชาหนึ่งเป็นการระดมสรรพวิธีที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิกานดา จักรอิศราพงศ์ (2553) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้ แผนการจัดการเรียนรู้ คือ การนำวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์ที่จะต้องทำการสอนตลอดภาคเรียนมาสร้างเป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อ อุปกรณ์การสอน และการวัดผลประเมินผล โดยจัดเนื้อหาสาระและจุดประสงค์การเรียนรู้ย่อยๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หรือจุดเน้นของหลักสูตร สภาพของผู้เรียน ความพร้อมของโรงเรียนในด้านวัสดุอุปกรณ์ และตรงกับชีวิตจริงในห้องเรียน

Hough, J. B., & Duncan, J. K. (1970) อธิบายความหมายของการจัดการเรียนรู้ว่า หมายถึง กิจกรรมของบุคคลซึ่งมีหลักและเหตุผล เป็นกิจกรรมที่บุคคลได้ใช้ความรู้ของตนเองอย่างสร้างสรรค์ เพื่อสนับสนุนให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้และความผาสุก ดังนั้น การจัดการเรียนรู้จึงเป็นกิจกรรมในแง่ต่าง ๆ 4 ด้าน คือ

1. ด้านหลักสูตร (Curriculum) หมายถึง การศึกษาจุดมุ่งหมายของการศึกษาความเข้าใจ ในจุดประสงค์รายวิชาและการตั้งจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน ตลอดจนการเลือกเนื้อหาได้ เหมาะสมสอดคล้องกับท้องถิ่น
2. ด้านการจัดการเรียนรู้ (Instruction) หมายถึง การเลือกวิธีสอนและเทคนิคการจัดการ เรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วางไว้
3. ด้านการวัดผล (Measuring) หมายถึง การเลือกวิธีการวัดผลที่เหมาะสมและสามารถ วิเคราะห์ผลได้
4. ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ (Evaluating) หมายถึง ความสามารถในการ ประเมินผลของการจัดการเรียนรู้ทั้งหมดได้

Good. Carter V. (1974) ได้อธิบายความหมายของการจัดการเรียนรู้ว่าการจัดการเรียนรู้ คือ การกระทำอันเป็นการอบรมสั่งสอนผู้เรียนในสถาบันการศึกษา

Hills. P.J. A. (1982) ให้คำจำกัดความของการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้คือกระบวนการให้การศึกษากับผู้เรียน ซึ่งต้องอาศัยปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

Moore. K. D. (1992) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ไว้ว่าการจัดการเรียนรู้ คือ พฤติกรรมของบุคคลหนึ่งที่พยายามช่วยให้บุคคลอื่นได้เกิดการพัฒนาตนในทุกด้านอย่างเต็มศักยภาพ

จากความหมายของการจัดการเรียนรู้ข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า คือ เอกสาร คู่มือ วิธีการที่มีแบบแผนหลักเกณฑ์ จัดทำขึ้นเพื่อเตรียมการสอนจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้าอย่างมีระบบ

2. ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

ประภาพร สุขพูล (2544) ได้สรุปความสำคัญของแผนการสอน ดังนี้

1. ส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาหาความรู้ ทั้งหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้เหมาะสม
2. ครูได้เตรียมการสอนไว้ล่วงหน้า
3. อำนวยความสะดวกแก่ครูที่ไม่มีประสบการณ์ด้านการสอน
4. ให้เป็นคู่มือสำหรับครูที่มาสอนแทน เมื่อติดธุระหรือลา
5. ทำให้การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้
6. เพื่อเป็นแนวทางในการแนะนำหรือนิเทศการเรียนการสอน

บุรชัย ศิริมหาสาร (2546) ได้อธิบายความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า

1. เป็นหลักฐานที่แสดงถึงการเป็นครูแบบมืออาชีพ มีการเตรียมการล่วงหน้า แผนการจัดการเรียนรู้ของครูสะท้อนให้เห็นถึงการใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อนวัตกรรม และจิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็ก มาผสมผสานกันหรือประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน

2. ช่วยส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการจัดการเรียนรู้ สื่อนวัตกรรมและวิธีการวัดและประเมินผล เพื่อพัฒนาวิชาชีพของตนเอง

3. ทำให้ครูผู้สอนและครูที่จะทำการสอนแทนสามารถจัดกิจกรรมได้อย่างมั่นใจและมีประสิทธิภาพ

4. เป็นหลักฐานที่แสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อไป

5. เป็นหลักฐานที่แสดงถึงความเชี่ยวชาญในวิชาชีพครู ซึ่งสามารถนำไปเสนอเป็นผลงานวิชาการ เพื่อประกอบการพิจารณาความดีความชอบประจำปี เพื่อขอเลื่อนตำแหน่ง หรือเลื่อนระดับให้สูงขึ้น และเพื่อใช้ประกอบการขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

สุวิทย์ มูลคำ (2551) ให้ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีสอนที่ดี วิธีเรียนที่ดีที่เกิดจากการผสมผสานความรู้และ จิตวิทยาการศึกษา

2. ช่วยให้ผู้สอนมีคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำไว้ล่วงหน้าด้วยตนเองและทำให้ครูมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ได้ตามเป้าหมาย

3. ช่วยให้ผู้สอนทราบว่าการสอนของตนได้เดินไปในทิศทางใด หรือทราบว่าจะสอนอะไร ด้วยวิธีใด สอนทำไม สอนอย่างไร จะใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้อะไรและจะวัดผลและประเมินผล อย่างไร

4. ส่งเสริมให้ผู้สอนเฝ้าศึกษาหาความรู้ทั้งเรื่องหลักสูตร วิธีการจัดการเรียนรู้จะจัดหา และใช้สื่อแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลประเมินผล

5. ใช้เป็นคู่มือสำหรับครูที่มาสอน (จัดการเรียนรู้) แทนได้

6. แผนการจัดการเรียนรู้ที่นำไปใช้และพัฒนาแล้วจะเกิดประโยชน์ต่อวงการศึกษา

7. เป็นผลงานทางวิชาการที่แสดงถึงความชำนาญและความเชี่ยวชาญของผู้สอนสำหรับประกอบการประเมิน เพื่อขอเลื่อนตำแหน่งและวิทยฐานะครูให้สูงขึ้น

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2550) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ ไว้ว่ากำหนดการจัดการเรียนรู้เป็นวางแผนระยะยาว ซึ่งจำเป็นต้องจัดทำให้เสร็จก่อนเริ่มเปิดภาคเรียนหรือปีการศึกษาใหม่ เพราะกำหนดการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญต่อไปนี้

1. เป็นแนวทางในการทำแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน กล่าวคือ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เป็นต้องดูแลกำหนดการจัดการเรียนรู้เป็นหลัก ทั้งนี้เพราะกำหนดการจัดการเรียนรู้จะบ่งให้ทราบว่าในแต่ละวันของสัปดาห์จะต้องจัดการเรียนรู้เนื้อหาใด กิจกรรมข้อใด

2. ทำให้ผู้สอนได้เห็นแผนงานการจัดการเรียนรู้ระยะยาว ได้ทราบเนื้อหาที่จะต้องจัดการเรียนรู้ตลอดภาคเรียนนั้นเป็นประโยชน์ต่อการเตรียมตัว และการวางแผนทำงานตลอดภาคเรียนหรือตลอดปีการศึกษา

3. เป็นประโยชน์ต่อฝ่ายวิชาการและฝ่ายบริหารของโรงเรียน ในการวางแผนงานบริหารด้านวิชาการของโรงเรียน เช่น การวางแผนจัดทำตารางจัดการเรียนรู้ จัดผู้สอนเข้าจัดการเรียนรู้ จัดเตรียมเอกสาร จัดเตรียมวันสอบกลางภาค สอบปลายภาค จัดเตรียมสื่อการจัดการเรียนรู้ เตรียมห้องสมุด เตรียมห้องเรียน เตรียมการใช้อาคารสถานที่ต่างๆ เป็นต้น

4. เป็นประโยชน์ต่อผู้สอนผู้จัดการเรียนรู้ในการเตรียมการจัดการเรียนรู้อย่างกว้างๆ ในกรณีที่กำหนดการจัดการเรียนรู้มีรายละเอียดมากพอ ก็สามารถใช้อำหนดการจัดการเรียนรู้แทนแผนการจัดการเรียนรู้ได้ ทำให้ผู้สอนผู้จัดการเรียนรู้สามารถเตรียมสื่อการจัดการเรียนรู้ เตรียมแหล่งวิชาการ เตรียมวิทยากร เตรียมศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากเอกสารต่างๆ โดยดูจากกำหนดการจัดการเรียนรู้ได้

ชวลิต ชูกำแพง (2551) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้ครุได้มีความรู้ ความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของเรื่องที่จะจัดกิจกรรมและการเลือก จัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน มีคุณภาพตรงกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรซึ่งส่งเสริมให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามลำดับตอน และทันเวลา

2. ช่วยให้ผู้ครุมีความเชื่อมั่นในตนเองมากยิ่งขึ้น เมื่อได้เตรียมการสอนมาอย่างดีการสอนก็ จะเป็นไปอย่างเรียบร้อย

3. ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็ว เพราะเมื่อครูเตรียมการสอนมาอย่างดีย่อมทำให้การจัดกิจกรรมเป็นไปตามขั้นตอน จนนักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจเร็วขึ้น

4. ทำให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อกลุ่มประสบการณ์ที่เรียน การที่ครูเตรียมการสอนทำให้ครูมีความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และจัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน ทำให้นักเรียนเรียนด้วยความสนุกสนาน และเกิดเจตคติที่ดีต่อเรื่องที่เรียน

5. ทำให้นักเรียนเกิดความเลื่อมใสศรัทธาในตัวครู เพราะครูมีความมั่นใจมีเตรียมการเรียนการสอนมาอย่างดี กระบวนการเรียนการสอนเป็นไปตามขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนก็เกิดความเลื่อมใสศรัทธาครูยิ่งขึ้น

6. ถ้าครูมีความจำเป็นอย่างยิ่งไม่ได้มาสอนด้วยตัวเอง ผู้มาสอนแทนก็จะมาสอนแทนได้บรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนด

7. ทำให้การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถวินิจฉัยจุดอ่อนของนักเรียนที่จะได้รับการแก้ไข และทราบจุดเด่นที่ควรได้รับการส่งเสริมต่อไป นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูเห็นภาพการทำงานของตนเองได้เด่นชัดยิ่งขึ้น

8. ครูผู้สอนสามารถใช้เป็นข้อมูลที่ต้องเที่ยงตรง เพื่อเสนอแนะแก่บุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมวิชาการ ศึกษาพิเศษ และผู้บริหาร เพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

9. ช่วยให้ผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องได้ทราบขั้นตอนกระบวนการต่างๆ ในการสอนของครู เพื่อการนิเทศติดตามและประเมินผลการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

10. เป็นการพัฒนาวิชาชีพครู ที่แสดงว่าการสอนต้องได้รับการฝึกฝนที่มีความเชี่ยวชาญ โดยเฉพาะมีเครื่องมือและเอกสารที่จำเป็นสำหรับการประกอบวิชาชีพ

11. ผลงานทางวิชาการอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความชำนาญพิเศษ หรือความเชี่ยวชาญของผู้จัดทำแผนการสอน ซึ่งสามารถนำไปพัฒนางานในหน้าที่และเสนอเลื่อนระดับสูงขึ้น

แนวทางการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญของภาษาไทยกระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดให้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้บรรจุวิชาภาษาไทยให้อยู่ในกลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้และได้กำหนดจุดประสงค์ของการสอนภาษาไทยไว้ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2535)

1. มีทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยมีความรู้ความเข้าใจหลักเกณฑ์อันเป็นพื้นฐานของการเรียนภาษา
2. สามารถใช้ภาษาติดต่อทั้งการรับรู้และถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดอย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล
3. สามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคลตลอดจนสามารถใช้ภาษาในเชิงสร้างสรรค์ได้
4. มีนิสัยรักการอ่าน รู้จักเลือกหนังสืออ่านและใช้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือ สื่อมวลชน

และแหล่งความรู้อื่นๆ

5. สามารถใช้ประสบการณ์จากการเรียนภาษาไทยมาช่วยในการคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหา และวินิจฉัยเหตุการณ์ต่างๆ อย่างมีเหตุผล

6. มีความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทยและวรรณคดี ทั้งในด้านวัฒนธรรมประจำชาติและการเสริมสร้างความงดงามในชีวิต

จากจุดประสงค์ของหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาไทยมีความมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพัฒนาการทางภาษาในด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน สำหรับด้านการเขียนนั้น การเรียนภาษาไทยจึงควรเน้นสัมฤทธิ์ผลของทักษะการเข้าใจทางภาษา คือ การฟังการอ่านและทักษะการใช้ภาษาคือการ ฟังและการเขียน จนสามารถใช้เป็นเครื่องมือให้เกิดความเข้าใจแสวงหา

ความรู้และมีเหตุผลเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอันจะนำไปสู่การมีชีวิตที่ผาสุกในสังคม ซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่โดยตรงในการสอนภาษาไทยให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายคือ ครูซึ่งควรตระหนักถึงความมุ่งหมายดังกล่าวเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนสำหรับวิธีการสอนภาษาไทยให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายคือครูซึ่งควรตระหนักถึงความมุ่งหมายดังกล่าวเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยขึ้น

การวัดประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย

การจะตรวจสอบว่าการจัดการเรียนการสอนนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่กระบวนการสำคัญคือการวัดผลที่จะสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอนซึ่งแนวทางการวัดนั้นมีหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะวัดหรือตรวจสอบ หรือถ้าพิจารณาตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาแล้วจะพบว่า การสอบวัดนั้นจะพิจารณาใน 3 ด้าน คือ

1. ด้านพุทธิพิสัยหรือความสามารถทางสมอง (Cognitive Domain) เป็นการสอบวัดด้านความรู้ ความคิด และความสามารถทางสติปัญญา
2. ด้านจิตพิสัยหรือคุณลักษณะด้านจิตใจ (Affective Domain) เป็นการสอบวัดคุณลักษณะนิสัยและความรู้สึก
3. ด้านทักษะพิสัยหรือความสามารถทางการปฏิบัติ (Psychomotor Domain) เป็นการสอบวัดทักษะการปฏิบัติหรือความพร้อมที่จะเป็นพื้นฐานในการลงมือปฏิบัติจริง

โดยการสอบวัดที่ดีและให้ผลตามความเป็นจริงนั้นจะต้องพิจารณาเลือกใช้ลักษณะการสอบวัดหรือวิธีการสอบวัดอย่างถูกต้องเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอบวัดในวิชาภาษาไทยนั้นมีลักษณะที่แตกต่างจากรายวิชาอื่น เพราะนอกจากจะมีเนื้อหาที่เป็นความรู้แล้วยังมีทักษะที่ผู้เรียนจะต้องฝึกปฏิบัติด้วย ดังนั้นการสอบวัดทางภาษาไทยจึงมีเป้าหมายในการวัดความสามารถหรือประสิทธิภาพของการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนดังนั้นการสอบวัดจึงต้องครอบคลุมพฤติกรรมในการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน และการใช้ภาษา โดยการสอบวัดนั้นควรมีทั้งการให้ปฏิบัติจริง และหรือการใช้แบบทดสอบ โดยการสอบวัดด้วยแบบทดสอบหรือการสอบข้อเขียนที่กระทำอยู่นั้นมักเน้นเรื่องการอ่าน การเขียน และการใช้ภาษาเป็นหลัก (วิรัช วรรณรัตน์. 2539) ซึ่งแต่ละทักษะมีแนวทางการสอบวัด ดังนี้

1. ด้านการอ่าน ควรสอบวัดเกี่ยวกับคำศัพท์ (ความหมายของคำ) การอ่านคำ (การสะกดคำอ่าน) การแปลความหมายของคำหรือข้อความ และการจับใจความจากเรื่องที่อ่านดังนี้

1.1 การทดสอบคำศัพท์ ถ้ามเกี่ยวกับคำแปลหรือความหมาย การแปลภาพการแปลคำศัพท์ การแปลสัญลักษณ์ การแปลคำราชาศัพท์ การบอกชื่อ การแปลความหมายใกล้เคียง แปลความหมายตรงกันข้าม แปลลักษณะอาการ แปลถอดความ แปลความตามนัยของเรื่อง หรือความสัมพันธ์ของคำ เป็นต้น

1.2 การทดสอบจำแนกคำ ถ้ามเกี่ยวกับการจำแนกพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกด ระดับเสียง ตัวควบกล้ำ ความคล้องจอง เป็นต้น

1.3 การทดสอบการสะกดคำ ถ้ามเกี่ยวกับการเขียนถูกผิด การอ่านคำการเติมคำ การผสมคำ การเขียนคำตามคำบอก เป็นต้น

1.4 การทดสอบการอ่านเพื่อวัดความเข้าใจหรือการจับใจความสำคัญของเรื่อง การแปลความหมาย หรือการถอดความ เป็นต้น

2. ด้านการเขียน ควรสอบวัดเกี่ยวกับการเขียนถูกผิด (การสะกดคำ) การเขียนข้อความ การเขียนเรื่องราว การปะติดปะต่อเรื่องราว และการคัดลายมือ

2.1 การทดสอบเขียน ถามเกี่ยวกับการกำหนดคำให้เขียนแบบเรียงคำ การเรียงเรื่องราวหรือเหตุการณ์ การบรรยาย ภาพ พิจารณาข้อความ ต่อเติมเรื่อง เป็นต้น

2.2 การคัดลายมือ สอบเพื่อมุ่งพิจารณาความถูกต้องในการเขียนความสะอาด ความสวยงาม การเว้นวรรคตอน และความรวดเร็วในการเขียน กล่าวคือต้องพิจารณาทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณควบคู่กันไป

3. ด้านการใช้ภาษา ควรสอบวัดเกี่ยวกับ การจำแนกคำ การใช้คำ การใช้ข้อความ การพิจารณาข้อบกพร่อง และ หลักภาษา การทดสอบการใช้ภาษา ถามเกี่ยวกับการใช้คำ การใช้ข้อความ การเปรียบเทียบ การพิจารณาข้อบกพร่อง หรือ การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเมื่อพิจารณาเนื้อหาและพฤติกรรมหรือสิ่งที่ต้องการจะวัดเป็นเกณฑ์พบว่าหากต้องการวัดทั้งความรู้ และทักษะหลังเสร็จสิ้นกระบวนการเรียนการสอนแล้ว การวัดผลสัมฤทธิ์นั้นน่าจะเป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุด ดังที่ Thorndike, R. L., & Hagen, E. (1969) อธิบายไว้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test) เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดผลการ เรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน ทั้งด้านความรู้และทักษะหลังจากที่ได้เสร็จสิ้นกระบวนการเรียนรู้แล้ว ผลของการทดสอบจะ แสดงให้ทราบว่าผลของการจัดการเรียนรู้นั้นสามารถทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และสมรรถภาพต่างๆ เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ และในส่วนของ การวัดด้านเจตคตินั้นสามารถเลือกใช้เครื่องมือในการวัดต้องหลายประเภทตาม จุดมุ่งหมายของการวัด เช่น การสัมภาษณ์ การสอบถาม การจัดอันดับคุณภาพหรือการประมาณค่า (Rating Scale) เป็นต้น และเนื่องจากสิ่งที่ต้องการวัดนั้นไม่สามารถวัดออกมาเป็นคะแนนได้โดยตรง เช่น ความพึงพอใจหรือเจตคติของบุคคลต่อบาง สิ่งบางอย่าง ในกรณีนี้การเลือกใช้มาตรประมาณค่าจะช่วยให้ทราบว่าสิ่งที่ประเมินนั้นมีปริมาณความเข้มข้นในคุณลักษณะที่ ต้องการประเมินเพียงใด ในส่วนของการสอบถามโดยใช้แบบสอบถามหรือ Questionnaire นั้น หมายถึง การเตรียมคำถาม หรือข้อความในเรื่องที่ต้องการจะทราบโดยเว้นที่ว่างไว้สำหรับให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งแบบสอบถามนี้สามารถใช้ เก็บข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ตลอดจนทัศนคติ

วิธีการสอนภาษาไทย

วิธีการสอนอ่านและเขียนรวมถึงทักษะอื่นๆ ทางภาษามีหลายวิธี ซึ่งแต่ละวิธีมีข้อดีและข้อจำกัดแตกต่างกันไป ผู้สอนต้องเข้าใจและเลือกวิธีการพัฒนาทักษะทางภาษาให้กับผู้เรียนอย่างเหมาะสมกับเนื้อหาและทักษะที่ต้องการพัฒนา และบูรณาการวิธีการสอนเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์โดยนำข้อดีของวิธีการต่างๆ มาผสมผสานกัน วิธีการสอนที่ประเทศไทยได้ ปฏิบัติมามีหลายแนวทาง (วรรณ โสมประยูร, 2553) ดังนี้

- การสอนอ่านแบบแจกลูก เป็นการอ่านที่เริ่มมาตั้งแต่โบราณ เป็นการสอนที่ให้นักเรียนได้รู้จักรูปสระและเสียงของ ตัวอักษรทุกตัวเพื่อให้รู้จักการประสมคำ ซึ่งมีทั้งการแจกพยัญชนะและสระ เช่น กะ กา กิ กี่ กือ กุ ภู ฯลฯ และ กา ขา ขา คاتا ขา งา จา ฯลฯ รวมถึงการผันวรรณยุกต์แยกตามอักษรสูง กลาง ต่ำ เช่น กา ก่า ก้า กั ก้า , จาจำ จ้า จั จ้า เป็นต้น วิธีการสอนอ่านแบบนี้เน้นเป็นการสอนที่ช่วยให้เด็กเรียนคำใหม่ได้ง่าย สามารถอ่านออกเสียงได้ดีแต่อาจทำให้นักเรียนไม่ สนใจการอ่านเพราะไม่ทราบความหมายของคำ การสอนอ่านแบบแจกลูกนี้จึงมุ่งให้เด็กออกเสียงได้เป็นส่วนใหญ่มากกว่าการ อ่านเอาความหมายโดยเฉพาะช่วงต้นของการศึกษา (ประถมศึกษาปีที่ 1)

- การสอนอ่านแบบสะกดคำ เป็นการสอนที่มีความสำคัญมากเนื่องจากเด็กที่สะกดคำเก่งมักเป็นเด็กที่อ่านเก่ง และ เด็กที่อ่านไม่เก่งมักสะกดคำไม่เก่งด้วย การเรียนรู้การอ่านกับการเรียนรู้สะกดคำจึงมีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างมาก ซึ่งใน

ภาษาไทยนั้นการสอนสะกดคำเป็นส่วนหนึ่งของการสอนอ่านแบบแจกลูกหรือการประสมคำนั่นเอง เช่น กอ - อี - นอ อ่านว่า กิน, ผอ - แอ - นอ อ่านว่า แพน เป็นต้น- การสอนอ่านแบบเป็นคำเป็นประโยค เป็นการสอนที่ช่วยให้นักเรียนสนใจการอ่านหนังสือ สามารถเรียนรู้และเข้าใจความหมายของคำ ประโยค หรือเรื่องราวที่อ่านได้ดี ทำให้นักเรียนอ่านได้เร็ว ซึ่งการสอนอ่านแบบเป็นคำเป็นประโยคให้กับเด็กเริ่มเรียนหรือชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แล้วใช้วิธีการสอนอ่านแบบแจกลูกในช่วงเวลาที่เหมาะสมปนกันทั้งสองอย่างจะได้ประโยชน์มากที่สุด และจะช่วยให้การอ่านของเด็กชั้นประถมศึกษาตอนต้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพแต่หากสอนอ่านแบบเป็นคำเป็นประโยคอย่างเดียวก็อาจทำให้เด็กอ่านออกเสียงได้ไม่ดีเท่าที่ควร

- การอ่านแบบใช้แผนภูมิประสบการณ์ แผนภูมิประสบการณ์นี้มีหลายชนิดซึ่งครูและนักเรียนสามารถร่วมกันสร้างได้ เป็นสื่อการสอนที่มีประโยชน์อย่างยิ่งในการสอนอ่าน ทำให้เด็กอ่านคำหรือประโยคได้อย่างรวดเร็วและมีความหมายมากขึ้น รวมถึงนักเรียนสามารถนำความคิดที่ได้จากแผนภูมิไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ดี นอกจากนี้ยังสามารถใช้แผนภูมิการอ่านควบคู่ไปกับการสอนอ่านแบบอื่นๆ ได้อีกด้วย แต่การทำแผนภูมินี้เป็นภาระหนักสำหรับครูและนักเรียนและถ้าหากสอนโดยการให้นักเรียนอ่านแผนภูมิเป็นประจำก็อาจทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่ายได้นอกจากวิวัฒนาการทางภาษาข้างต้นที่ครูภาษาไทยใช้ในการพัฒนาทักษะทางการอ่านของนักเรียนแล้ว ยังมีแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับอิทธิพลมาจากนักการศึกษาต่างประเทศ ซึ่งในการบทความนี้ผู้เขียนมีความสนใจศึกษาและนำเสนอรูปแบบเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ตามประเด็นถัดไป

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (Concentrated Language Encounter หรือ CLE) เป็นการสอนที่พัฒนามาจากนักภาษาศาสตร์ชาวออสเตรเลียกลุ่มหนึ่งเมื่อปี ค.ศ. 1960 โดยทดลองใช้วิธีการสอนนี้ครั้งแรกที่โรงเรียนเทเกอร์พาร์ค (Iraeger Park School) ในเมืองอลิสสปริง (Alice Spring) กับชนเผ่าอะบอริจินซึ่งเป็นชนพื้นเมืองที่ไม่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ผลการทดลองปรากฏว่าได้ผลดี วิธีการสอนแบบนี้จึงแพร่ขยายออกไปทั่วออสเตรเลีย เผยแพร่สู่อเมริกา แคนาดา และในอีกหลายๆ ประเทศ และได้แพร่หลายมาถึงประเทศไทยเมื่อ พ.ศ. 2527 เริ่มการทดลองใช้วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาโดย ดร.ริชาร์ด วอล์คเกอร์ (Dr. Richard. Walker) และคณะ ในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ ศรีสะเกษ สุรินทร์ และชัยภูมิ ระยะเวลาดำเนินการ 5 ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 ถึง 2535 ปรากฏผลการทดลองเป็นที่น่าพอใจกล่าวคือสามารถแก้ไขปัญหาค้นหาการเรียนการสอนภาษาไทยของเด็กที่ใช้ภาษาถิ่นได้เป็นอย่างดี โครงการนี้ตั้งอยู่ ณ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร โดยมี ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย เป็นผู้อำนวยการโครงการ (สนั่น มีชันหมาก, 2538)

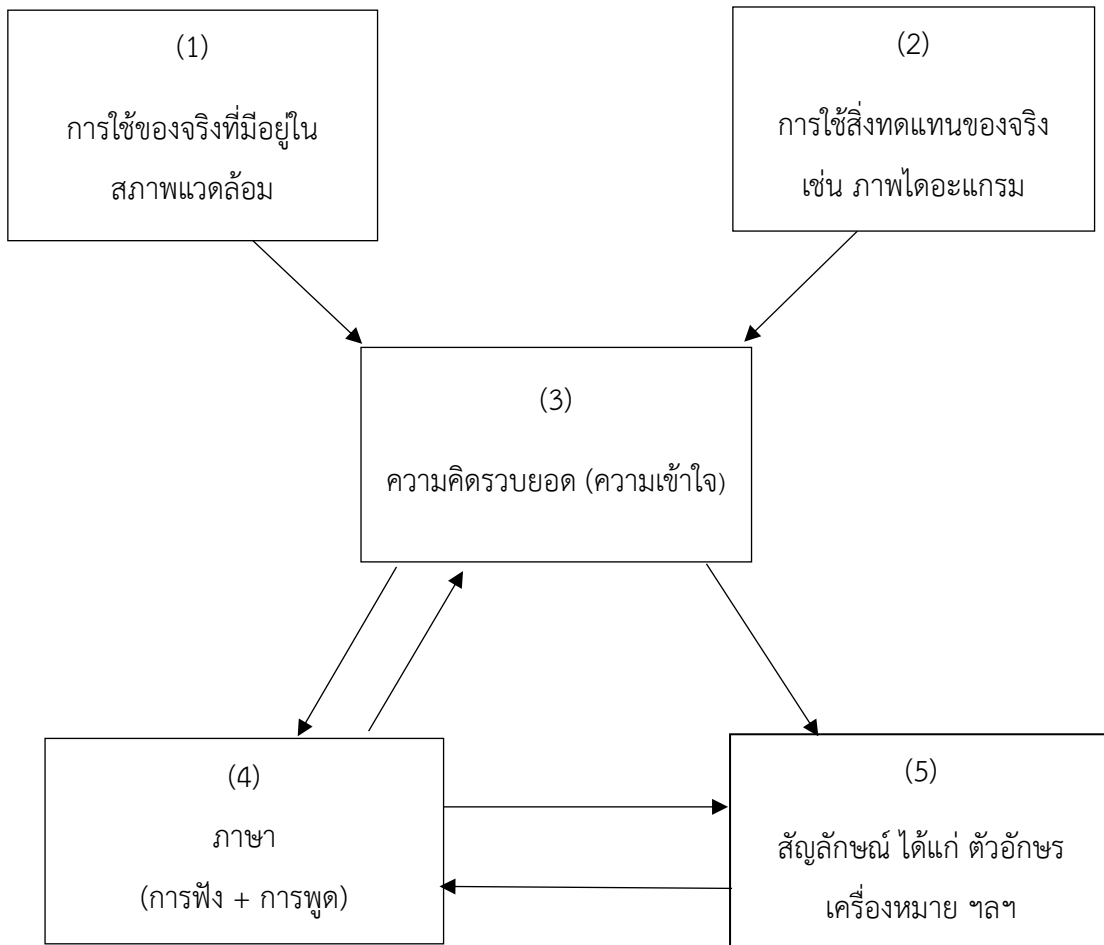
1. หลักการและทฤษฎีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา

มีหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาดังปรากฏตามที่ เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2531) ได้อธิบายไว้ดังนี้

1.1 แนวทฤษฎีการสอนแบบสื่อสาร (The Communicative Approach) ที่เน้นการใช้ภาษาของผู้เรียนเป็นหลัก โดยอาศัยหลักของภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยา (Sociolinguistics) ซึ่งว่าด้วยเนื้อหาบริบท (Context) ภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไปในแต่ละชุมชนที่อาจใช้ผิดแผกแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม กระบวนการสอนตามแนวทฤษฎีนี้จะเน้นปฏิสัมพันธ์ในการใช้ภาษาระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเป็นสำคัญ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกลอยลางแสดงออกทางภาษาหรือ

ทดลองใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมายด้วยตนเองทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ย่อมทำให้การพัฒนาภาษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปอย่างเป็นธรรมชาติได้ เนื้อหาที่จัดขึ้นเป็นบทเรียนจึงควรเน้นบริบททางภาษาที่มีความหมายแก่ผู้เรียนตามหลักการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ ในสังคมได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ

1.2 แนวทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติ (The Natural Approach) ที่เน้นการให้ปัจจัยป้อนที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจให้แก่ผู้เรียน (Comprehensible Input) โดยใช้กระบวนการเรียนการสอน (Process) ที่เหมาะสมกับการรับรู้ทางภาษา (Language Acquisition) ของผู้เรียนเป็นหลัก ผลของการเรียนรู้ (Output) จะประสบความสำเร็จดังที่คาดหวังได้ถ้าผู้สอนเข้าใจถึงวิธีการให้ปัจจัยป้อนเข้าอย่างถูกต้องเหมาะสม ซึ่งการให้ปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจให้กับผู้เรียนนั้น จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการสอนความคิดรวบยอดทางภาษาที่ถูกต้อง ซึ่งอาจจัดลำดับการสอนได้ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงลำดับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

ที่มา: เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2531)

การใช้วัสดุจริงที่มีอยู่ในสภาพแวดล้อมนั้นจะทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความหมายของสิ่งนั้นๆ ได้อย่างรวดเร็ว แต่ในกรณีที่ไม่สามารถหาวัสดุจริงได้เราก็สามารถใช้สิ่งทดแทน เช่น รูปภาพ แผนผัง หรืออื่นๆ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและได้รับความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความหมายของสิ่งต่างๆ ได้เป็นอย่างดี เพราะผู้เรียนสามารถถ่ายโยงความคิดไปยังของจริงที่ตนเคยพบเห็นมาก่อนได้ การพัฒนาความคิดรวบยอดก็จะง่ายขึ้น หลังจากนั้นเมื่อผู้เรียนได้มีโอกาสได้ยินได้ฟังเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่เข้าใจมาแล้วว่าเขาพูดกันอย่างไร การพัฒนาการฟังและการพูดก็ย่อมจะง่ายและเป็นที่เข้าใจมากขึ้นเมื่อผู้เรียนได้พบสัญลักษณ์ เช่น ตัวอักษรที่เขียนขึ้นโดยมีความหมายตามที่เคยฟังเคยพูดมาก่อน การถ่ายโยงความคิด

รวบยอดก็จะชัดเจนมากขึ้น ซึ่งนับเป็นกระบวนการสำคัญในการถ้อยแถลงการอ่านเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องตามการรับรู้ภาษาของมนุษย์ทั่วไป

1.3 ทฤษฎีการสอนอ่าน ซึ่งยึดหลักการทางภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา (Psycholinguistics) โดยเน้นที่กระบวนการอ่านของมนุษย์เป็นสำคัญ ตามทฤษฎีนี้ การอ่าน คือการสร้างความหมายจากสัญลักษณ์โดยผ่านกระบวนการทางความคิด วิธีสอนและเทคนิคการสอนที่จะใช้ในการสอนอ่าน จึงจำเป็นต้องพิจารณาทฤษฎีนี้เพื่อการเรียนรู้การอ่านถูกต้องและเป็นไปโดยธรรมชาติในเชิงจิตวิทยา มิได้มองการอ่านเพียงการหาความหมายเพื่อการเข้าใจสัญลักษณ์หรือตัวอักษรเพียงอย่างเดียว แต่ยังคำนึงถึงหลักการทางจิตวิทยาในการรับรู้การอ่าน การถ้อยแถลงความคิดรวบยอด รวมทั้งองค์ประกอบอื่นๆ ที่ช่วยให้การอ่านสมบูรณ์ เช่น ความสนใจ ประสบการณ์เดิม และการระลึกถึงสิ่งที่อ่านได้

1.4 แนวทฤษฎีการสอนภาษาแบบอรรถฐาน (Genre-Based Approach) ที่ได้รับการพัฒนามาจากกลุ่มนักภาษาศาสตร์ชาวออสเตรเลีย โดยยึดหลักการเกี่ยวกับทฤษฎีภาษาเชิงระบบ เน้นการใช้ภาษาเพื่อสื่อเนื้อหาความจากบริบทภาษาในกาลเทศะต่างๆ ที่ใช้กันในสังคมหรือชุมชนที่มีสถานการณ์แวดล้อมหรือวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไปและมีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาของบุคคลต่างๆ ในสังคมหรือชุมชนนั้นๆ ซึ่งหลักการสำคัญของแนวทฤษฎีการสอนภาษาแบบอรรถฐานนี้จะอิงหลักการสำคัญของการสอนภาษาศาสตร์เชิงระบบ ซึ่งในภาษาไทยและภาษาต่างประเทศนั้น เสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์ (2534) ได้กล่าวถึงอรรถลักษณะของภาษาพูดและภาษาเขียนว่ามีหลายชนิด ประกอบด้วย

- 1) การเล่าเรื่องจากประสบการณ์ (Recount) เป็นกระบวนการที่เริ่มต้นจากการนำเข้าเรื่อง การลำดับเหตุการณ์ การเล่าเหตุการณ์ต่อเนื่อง และการสรุปแสดงความรู้สึก
- 2) การรายงาน (Report) เป็นกระบวนการที่เริ่มต้นจากการแนะนำชี้แจงประเภท การแจกแจงรายละเอียด และการแสดงลักษณะของรายละเอียด
- 3) การอธิบาย (Explanation) เป็นกระบวนการที่เริ่มต้นจากการนำเสนอหลักการ การแสดงเหตุผลเพื่อชี้แจงความต้องการและความจำเป็น การบอกลักษณะเหตุการณ์ และการสรุปเรื่องราว
- 4) การแสดงความคิดเห็น (Exposition) เป็นกระบวนการที่เริ่มต้นจากการวิจารณ์เรื่อง แสดงเหตุผลในการเขียนเรื่อง ชี้ผลดีผลเสีย เน้นความสำคัญ และสรุปเรื่อง
- 5) วิธีการ (Procedure) เป็นกระบวนการโดยเริ่มที่การตั้งเป้าหมาย ชี้แจงเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ การวางแผนงาน การลำดับวิธีการดำเนินงาน และการแสดงผลผลิตที่เกิดขึ้น
- 6) เรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ (Narrative) เป็นกระบวนการที่เริ่มต้นจากการเริ่มเรื่อง ชี้ปมปัญหา ชี้เหตุที่เกิดปัญหา เล่าเหตุการณ์ทั้งกาลเทศะ ลงท้ายมีคติสอนใจ
- 7) การอภิปราย (Discussion) เป็นกระบวนการที่เริ่มต้นจากการบอกความหมาย การชี้แจงความสำคัญ การชี้ข้อขัดแย้งและสนับสนุน สรุป และนำเสนอข้อเสนอแนะ
- 8) การสังเกต (Observation) เป็นกระบวนการที่เริ่มต้นจากการตั้งปัญหา การวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน การแจกแจงรายละเอียด เล่าเรื่องแล้วรายงานตามลำดับ สรุปประเด็นสำคัญ

สรุปได้ว่าการสอนภาษาแบบมุ่งประสบการณ์ภาษานั้น เป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาโดยตรงจากประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับตัวของผู้เรียนและบริบททางสังคม

2. การจัดบทเรียนหรือหน่วยการเรียนรู้สำหรับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา

การจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ภาษานั้นจะประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยป้อนเข้าซึ่งก็คือการจัดบทเรียนที่บรรจุเนื้อหาที่ผู้เรียนสามารถจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างแท้จริง (เสาวลักษณ์รัตน์วิษ, 2534) กระบวนการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจำเป็นต้องยึดบทเรียนที่จัดเฉพาะประสบการณ์ภาษาที่ผู้เรียนควรได้รับจากความหลากหลายของบริบททางภาษาในสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวันอย่างเหมาะสม โดยพิจารณาจากหน้าที่ของภาษา (Function) ที่ผู้เรียนใช้ตามความจำเป็นในบริบทต่างๆ ตามวัยและตามความสนใจ และจัดบทเรียนตามจุดมุ่งหมายของการอ่านทุกๆ ไป ประกอบด้วย การอ่าน 3 ประการ ได้แก่

- 1) การอ่านเพื่อความบันเทิง
- 2) การอ่านเพื่อความรู้และเข้าใจวิธีการหรือกระบวนการ (เพื่อทำเป็น)
- 3) การอ่านเพื่อศึกษาค้นคว้า (เพื่อคิดเป็น)

บทเรียนสำหรับการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาจะจัดหนังสือเป็นเล่มๆ ที่มีความยาวและความยากง่ายพอเหมาะกับระดับชั้นและความสนใจของผู้เรียนภาษาที่ใช้ต้องเหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของผู้เรียนและประสบการณ์ และเป็นธรรมชาติที่แวดล้อมผู้เรียนเพื่อความเป็นธรรมชาติของการใช้ภาษา ความยากง่ายของหนังสือนั้นผู้เขียนอาจใช้โครงสร้างทางภาษาที่ยากขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ทางภาษาที่เหมาะสมตามวัย โดยหนังสือแต่ละเล่มถือว่าเป็นหน่วยการเรียนรู้หนึ่งๆ

ขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาจะคำนึงถึงกระบวนการของหลักการและทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อรอบรู้ (Mastery Learning) ด้วยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เวลาในการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนย่อมแตกต่างกันตามวัยและสติปัญญา การจะทำให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายนั้น การใช้เวลาแก่ผู้เรียนในการฝึกปฏิบัติทางภาษามากๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้มาก ซึ่งขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษานั้นประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ได้แก่

- 1) ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง
- 2) ให้นักเรียนเล่าเรื่องย้อนกลับ ลำดับเรื่อง สนทนาหรืออภิปรายเกี่ยวกับเรื่องอ่านออกเสียง เล่นบทบาทสมมติ
- 3) เขียนเรื่องร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน
- 4) ทำหนังสือเล่มใหญ่

นอกจากนี้ยังมีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 2 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 ที่ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 นักเรียนอ่านเรื่องร่วมกันและอภิปราย สนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านแล้วจัดทำไต่อาแกรมร่วมกับครูมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนสามารถจับใจความสำคัญและบอกรายละเอียดได้ บอกเหตุผลของเรื่องได้โดยใช้โครงสร้างระดับยอด (Top - Level Structure) ในส่วนของการประเมินนั้นจะประเมินจากการให้รายละเอียดโครงสร้างระดับยอดสาเหตุของปัญหา การแก้ปัญหา และการเปรียบเทียบ

ขั้นตอนที่ 2 ครูโยงเรื่องเข้าสู่เรื่องของนักเรียนและอภิปรายร่วมกันมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน รู้จักวิเคราะห์เรื่องโยงเรื่องมาสู่ชีวิตประจำวันการประเมินกระทำโดยสังเกตและบันทึกความสามารถการแสดงความคิดและวิเคราะห์

ขั้นตอนที่ 3 ครูและนักเรียนเขียนเรื่องร่วมกัน ทั้งแบบกลุ่มย่อยและรายบุคคลจุดมุ่งหมายของขั้นตอนนี้เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะในการเขียนจากความคิดของแต่ละคนตามขั้นตอนของอรรถลักษณะ (Genre) การประเมินกระทำโดยตรวจสอบเรื่องตามขั้นตอนการดำเนินเรื่องตามอรรถ-ลักษณะจากเรื่องที่เขียนร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 4 ครูนำผู้เรียนให้สนทนาอภิปรายวิเคราะห์อรรถลักษณะจากเรื่องที่เขียนขั้นตอนนี้มีจุดมุ่งหมายคือเพื่อให้ผู้เรียนสามารถอ่านแล้วสรุปความได้ รู้จักวิเคราะห์อรรถลักษณะ แก่ไข ปรับปรุง โดยครูวิเคราะห์เป็นตัวอย่าง ฝึกให้ผู้เรียนวิเคราะห์ด้วยตนเองแล้วอภิปรายซักถามการประเมินทำโดยการตรวจสอบความสามารถในการวิเคราะห์ตามขั้นตอนโดยพิจารณาตรวจการใช้ภาษา สังเกตการทำงานร่วมกันและสังเกตความรับผิดชอบของนักเรียน

ขั้นตอนที่ 5 ทำกิจกรรมทางภาษา ทบทวนและเสริมทักษะจุดมุ่งหมายของขั้นตอนนี้คือเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติการเขียนอย่างมีระบบและกระบวนการที่สอดคล้องกับอรรถลักษณะ สามารถสื่อสารภาษาเขียน พูด ฟัง และอ่านได้อย่างถูกต้อง สามารถนำประสบการณ์เดิมไปใช้ในการเขียนเรื่องใหม่ของตนเองได้ตามที่จุดประสงค์กำหนดไว้การประเมินกระทำโดยการตรวจดูเรื่องที่เขียนใหม่ด้วยตนเอง ดูความสามารถในการวิเคราะห์เรื่อง ตรวจแก้ไขเรื่องความถูกต้องของอรรถลักษณะ พิจารณาการสรุป การย่อความและความสามารถในการใช้คำใหม่ การสะกดคำ และการเรียบเรียงประโยค

3. การจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาการจัดสภาพแวดล้อมโดยเฉพาะการจัดห้องเรียนที่เอื้อต่อการจัดการเรียน

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษานั้น เสาวลักษณ์ รัตนวิเศษ (2534) กล่าวว่า ครูควรจัดห้องเรียนให้มีบริเวณโล่งและกว้างพอสมควรสำหรับให้นักเรียนทำกิจกรรมโดยการนั่งกับพื้นหรือบนเก้าอี้เล็กๆ ในลักษณะครึ่งวงกลมรายรอบครู การนั่งในลักษณะนี้ช่วยให้ครูและนักเรียนมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น ช่วยต่อการจัดการเรียนการสอนและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและนักเรียนกับนักเรียน และยังง่ายต่อการควบคุมวินัยในชั้นเรียนด้วยเนื่องจากครูสามารถวาดสายตาได้อย่างทั่วถึงการจัดให้มีที่ว่างๆ ทั้งด้านหน้าหรือด้านหลังในห้องเรียนเพื่อสะดวกในการทำกิจกรรมของนักเรียน โดยฝึกให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบเก็บของเข้าที่เมื่อใช้เรียบร้อยแล้วทุกครั้งบนบอร์ด หรือฝาผนังห้องเรียน อาจติดแผ่นกระดาษแผ่นใหญ่ที่นักเรียนเขียนเรื่องร่วมกับครูในขั้นตอนที่ 3 ไว้ตลอดช่วงระยะเวลาที่เรียนในหน่วยการเรียนนั้นๆ เพื่อให้นักเรียนได้มีความคุ้นเคยและมีโอกาสทบทวนสิ่งที่ได้เรียนไปแล้วมีการจัดที่สำหรับจัดเก็บบัตรคำไว้เป็นชุดหรือเป็นหมวดหมู่ ง่ายต่อการค้นคว้าของนักเรียน และแขวนสมุดเล่มใหญ่ของนักเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนเพื่อสะดวกต่อการที่นักเรียนจะมาอ่านทบทวน

บทสรุป

การอ่าน เป็นพื้นฐานการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และการดำเนินชีวิตประจำวันของเรา เด็กๆ ควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนในเรื่องการอ่าน การสร้างพื้นฐานการอ่านที่ถูกต้อง ใช้วิธีการสอนภาษาไทยที่ถูกต้อง จะส่งเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นกับเด็กๆ เพื่อเตรียมพร้อมที่จะเป็นกำลังของชาติต่อไปในบันทึกนี้ผู้เขียนขอแนะนำวิธีสอนอ่านที่ดีที่สุดวิธีหนึ่งที่ประทับใจมาตลอด แม้ว่าจะเก่าไปบ้างแต่ยังคงประสิทธิภาพที่จะสร้างนักอ่านนักเขียนตัวน้อยๆ ซึ่งบางครั้งวิธีการสอนเก่าๆก็ยังมีคามหมาย หากนำมาใช้พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้ดี

การสอนภาษาไทยมีหลากหลายวิธีด้วยกันที่ส่งเสริมการอ่าน ซึ่งการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเป็นวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพมากวิธีหนึ่ง ที่มีความเหมาะสมกับการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ช่วยพัฒนาการอ่าน

ได้เป็นอย่างดีอีกทั้งยังพัฒนาการด้านการฟัง การพูด และการเขียนไปพร้อมๆกัน จากประสบการณ์ที่ผ่านมา ผู้เขียนเคยเป็นครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 เคยได้ใช้วิธีสอนนี้กับนักเรียนผลที่ได้รับเด็กอ่านออก เขียนหนังสือได้

การจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาจะเน้นการพัฒนาภาษาในบริบทที่เป็นไปตามการรับรู้โดยธรรมชาติ โดยการพัฒนาความหมายโดยรวมของภาษาไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษา อันได้แก่ รูปพยางค์ สระ ตัวสะกด และหลักภาษา การจัดขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้จะจัดให้การอ่าน เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทักษะทางภาษา ไปสู่การพัฒนาทักษะอื่นๆ เช่น การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ในลักษณะทักษะสัมพันธ์ หรือในลักษณะบูรณาการตามหลักการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ผู้เรียนจะใช้บริบททางภาษา จากการอ่านเป็นปัจจัยป้อนที่มีความหมายและพัฒนาปัจจัยป้อนนั้นผ่านกระบวนการเรียนรู้ ด้วยการใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะสื่อสารซึ่งเน้นปฏิสัมพันธ์ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ และเกิดความคล่องตัวจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษา ถึงขั้นนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2535). *คู่มือการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร ประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)*. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- _____. (2552). *การสอนภาษาไทย*. สืบค้น 1 ธันวาคม 2565. จาก <https://www.moe.go.th/%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%AA%E0%B8%AD%E0%B8%99%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%A9%E0%B8%B2%E0%B9%84%E0%B8%97%E0%B8%A2/>.
- _____. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จินตนา วงศ์อำไพ. (2551). การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน การเขียนและนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา)
- ชนาธิป พรกุล. (2551). *การออกแบบการสอน: การบูรณาการ การอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชวลิต ชูกำแพง. (2551). *การพัฒนาหลักสูตร*. มหาสารคาม: ทิควีพี จำกัด.
- ณัฐภูมิ กิจรุ่งเรือง, วัชรินทร์ เสถียรยานนท์ และ วัชนิ เชาว์ดำรง. (2545). *ผู้เรียนเป็นสำคัญและการเขียนแผนจัดการเรียนรู้ของครูมืออาชีพ ตามหลักสูตรการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: เยลโล่การพิมพ์.
- ทศนา แคมมณี. (2551). *รูปแบบการเรียนการสอน*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุรชัย ศิริมหาสาร. (2546). *เทคนิคการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์*. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- ประภาพร สุขพล. (2544). *การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มงานพื้นฐานอาชีพชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องงานประดิษฐ์โดยจากข้าวโพด โดยใช้โครงงาน*. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- วรรณิ์ โสมประยูร. (2553). *เทคนิคการสอนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้าวิชาการ.

- วิกานดา จักรอิศราพงศ์. (2553). *การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้การสอนภาษาอังกฤษแบบองค์รวม สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2* (รายงานการวิจัย). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิชัย ประสิทธิ์ภูมิเวช. (2542). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น: สานต่อที่ท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: บริษัท เซ็นเตอร์ดีส์คัฟเวอร์ จำกัด.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2550). *นวัตกรรมตามแนวคิดแบบ Backward Design*. กรุงเทพฯ: ช้างทอง.
- วิรัช วรรณรัตน์. (2539). *การวัดและประเมินผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สนั่น มีชันหมาก. (2538). *ระเบียบวิธีแห่งวิทยาการการสอน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2549). *การวัดผลการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กทม: ประสานการพิมพ์.
- สำลี รักสุทธี. (2553). *การจัดทำสื่อวัตกรรมการเรียนการสอนและแผนประกอบสื่อวัตกรรมการเรียนการสอน*. นนทบุรี: เพิ่มทรัพย์การพิมพ์.
- สุวรรณี ยะหะกร. (2560). *การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสาระการอ่าน)*. สืบค้น 1 ธันวาคม 2565. จาก <https://citly.me/f1xO3>.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2551). *การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิด*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: อี เค บั๊ค.
- เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. (2531). *คู่มือครูวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2534). *การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เล่ม 2*. กรุงเทพฯ: ประยูรวงศ์จำกัด
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). *หลักการสอน*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- Good. Carter V. (1974). *Dictionary of Education*. New York: McGraw- Hill Book.
- Hills. P.J. A. (1982). *Dictionary of Education*. London: Routledge & Kegan Payi.
- Hough, J. B., & Duncan, J. K. (1970). *Teaching: Description and analysis*. United States: Addison-Wesley.
- Moore. K. D. (1992). *Classroom teaching skills*. New York: McGraw-Hill.
- Thorndike, R. L., & Hagen, E. (1969). *Measurement and evaluation in psychology and education*. (Second Edition). New York-London: John Wiley & Sons.

